

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора економічних наук, професора, професора кафедри економіки
Київського національного університету технологій та дизайну
ХАУСТОВОЇ Євгенії Борисівни на дисертаційну роботу
Синиці Володимира Андрійовича на тему:
«Креативні індустрії та їх вплив на економічний розвиток України»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051
Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

1. Актуальність обраної теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження присвячене методико-теоретичному обґрунтуванню поняття «Креативних індустрій» та дослідженню механізмів їхнього впливу на економічний розвиток України. Креативні індустрії в умовах бурхливого розвитку суспільства стають важливою складовою економічного розвитку кожної країни. Творчість, інновації та креативність, в поєднанні з апробацією набутих знань, набувають чільного значення та стають джерелом впливу в нематеріальній сфері.

Для України, що переживає складні економічні та політичні трансформації, і все це в умовах повномасштабної війни, креативні індустрії стають одним із ключових джерел економічного розвитку, завдяки прямому ефекту на кожного учасника даної синергії. Втім, цей вплив потребує більш деталізованого аналізу як самої галузі та її складових, так і механізмів завдяки яким креативні індустрії сприяють економічному зростанню. Це і обумовлює актуальність дослідження даної теми.

Креативні індустрії охоплюють широкий спектр діяльностей, включаючи мистецтво, дизайн, моду, медіа, кіноіндустрію, рекламу, архітектуру, ІТ-сектор та інші. Вони об'єднують у собі як традиційні форми творчості, так і сучасні технологічні інновації. В умовах глобалізації та цифрової трансформації креативні індустрії стали ключовим елементом стратегії економічного розвитку багатьох країн світу, забезпечуючи нові робочі місця, сприяючи культурному обміну та

збільшенню експортного потенціалу. В Україні креативні індустрії мають великий потенціал, який потребує всебічної реалізації.

Попри певні успіхи, перед Україною стоять значні виклики. Одним із ключових бар'єрів для розвитку креативних галузей є недостатнє фінансування та обмеженість ресурсів. Також варто звернути увагу на проблему відтоку талантів за кордон, яка є однією з основних загроз для розвитку креативної економіки країни. В цьому контексті важливо розробити стратегії, які сприятимуть утриманню талановитих фахівців та створенню привабливих умов для їхньої діяльності в Україні. З огляду на це, дослідження креативних галузей та їхнього впливу на економічний розвиток України є не лише актуальним, але й необхідним для формування ефективних стратегій розвитку країни.

Дисертаційне дослідження Синиці В. А. є своєчасним, актуальним, має вагомe теоретичне і практичне значення, оскільки орієнтоване на вирішення важливого наукового завдання щодо розвитку методико-теоретичних засад та обґрунтування впливу креативних індустрій на економічний розвиток України.

Дисертаційне дослідження виконане в межах науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темами:

- Стратегічний розвиток інноваційних кластерів ІТ- сфери в контексті діджиталізації (державний реєстраційний номер 0124U004147);
- Імплементація цифрових технологій в економіку України в умовах сталого розвитку (державний реєстраційний номер 0124U004146);
- Сучасні практики управління корпоративною відповідальністю та сталий розвиток бізнесу в умовах глобалізації та цифровізації» (державний реєстраційний номер 0122U001239).

2. Обґрунтованість наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, сформульованих у дисертації

Мета дисертаційної роботи, яка полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці підходів до оцінювання і посилення впливу креативних індустрій на економічний розвиток України в умовах структурних трансформацій та

цифровізації, визначила логіку, структуру та методологічну спрямованість дослідження.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів забезпечується опрацюванням наукових джерел, використанням сучасного аналітичного інструментарію та широкої інформаційної бази, логічною послідовністю проведеного дослідження.

Для досягнення поставленої мети автором використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, зокрема: методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції - для узагальнення теоретичних підходів до трактування креативних індустрій; історико-логічний метод - для дослідження еволюції концепції креативних індустрій у світовій практиці; порівняльний аналіз - для зіставлення моделей і профілів розвитку креативних індустрій у провідних країнах світу; статистичні та економіко-аналітичні методи - для оцінювання сучасного стану, структури та динаміки ключових економічних показників розвитку креативних індустрій в Україні; методи економічного аналізу та узагальнення - для визначення загального впливу креативних індустрій на економічний розвиток країни; графічний і табличний методи - для наочного подання результатів дослідження; абстрактно-логічний метод - для формулювання висновків і розроблення пропозицій щодо удосконалення інституційного середовища та інструментів розвитку креативних індустрій.

Використана інформаційна база охоплює нормативно-правові акти України, міжнародні документи, матеріали міжнародних організацій, офіційну статистику, результати власних досліджень автора, що забезпечує належний рівень достовірності сформульованих висновків. Виключення складають окремі випадки некоректного оформлення посилань на джерела інформації. При цьому робота містить вдалі узагальнення власних результатів у вигляді зведених таблиць з власним трактуванням автора. Таким чином, отримані наукові результати є достатньо аргументованими, а сформульовані висновки та практичні рекомендації характеризуються логічністю, цілісністю та науковою обґрунтованістю.

3. Структура та зміст дисертаційної роботи. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Синиці В. А. за змістом, структурою, предметною спрямованістю та використаним інструментарієм відповідає спеціальності 051 Економіка. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У дисертації розглянуто теоретичні, методичні та прикладні аспекти впливу креативних індустрій на економічний розвиток України.

У першому розділі досліджено наукові засади формування та розвитку креативних індустрій, систематизовано теоретичні основи формування терміну «креативних індустрій» як сектору економіки, визначено концепції та профілі креативних індустрій у провідних країнах світу, узагальнено методики оцінювання економічного впливу креативних індустрій. У другому розділі здійснено комплексний аналіз сучасного стану розвитку складників креативних індустрій в Україні, визначено ключові економічні показники розвитку креативних індустрій, проведений аналіз загального впливу креативних індустрій на економіку. Третій розділ присвячено удосконаленню інституційного середовища розвитку креативних індустрій в Україні, формуванню системи економічних та управлінських інструментів розвитку креативних індустрій, визначенню інноваційних напрямів розвитку креативних індустрій.

Таким чином, поставлену мету дослідження досягнуто, а її завдання виконано. Основні результати дисертації достатньо повно висвітлено у наукових публікаціях автора. Подана на захист дисертаційна робота Синиці Володимира Андрійовича та його наукові публікації свідчать про обґрунтованість наукових положень та отриманих висновків.

4. Наукова новизна, теоретична і практична значущість дисертації

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та розвитку наукових положень щодо ролі креативних індустрій у забезпеченні економічного розвитку України, а також у розробленні прикладних

підходів до аналізу й інституційного забезпечення розвитку креативного сектору. До найбільш вагомих результатів, що характеризуються науковою новизною, доцільно віднести:

удосконалення теоретичних підходів до трактування категорій «креативні індустрії», «культурні індустрії» та «креативна економіка» із системним розмежуванням їх функцій та економічної ролі;

розвиток методичних підходів до оцінювання економічного впливу креативних індустрій шляхом інтеграції міжнародних моделей оцінювання та їх адаптації до українських умов;

запропоновану модель модернізації інституційного середовища розвитку креативних індустрій, що базується на принципах smart-спеціалізації, цифрової трансформації, кластерного розвитку та управління людським капіталом;

розроблення інтегрованої системи економічних та управлінських інструментів підтримки креативного сектору;

запропонований підхід до оцінювання результативності державної політики розвитку креативних індустрій із використанням інтегральних індикаторів та сценарного прогнозування.

Отримані результати свідчать про самостійний характер проведеного дослідження та містять елементи наукової новизни, які мають як теоретичне, так і прикладне значення.

Практичне значення одержаних результатів у розробленні науково обґрунтованих практичних рекомендацій щодо впливу креативних індустрій на економічний розвиток України. Запропоновані автором рекомендації використані:

під час розроблення регіональних стратегій розвитку (довідка від 23.10.2025 р. №2393/03); у діяльності органів місцевого самоврядування (довідка від 09.09.2025 р. №03-10-866); у навчальному процесі закладів вищої освіти економічного профілю (довідка від 08.06.2026 р. № 02-58/1139).

Практичні результати характеризуються достатнім рівнем прикладної спрямованості та можуть бути використані у процесі повоєнного відновлення економіки України.

5. Оцінка повноти викладення результатів дослідження в опублікованих роботах

Основні результати дисертаційної роботи достатньо повно висвітлені у наукових працях автора. За темою дисертації опубліковано 19 наукових праць, з них: 7 статей – у фахових виданнях з економіки, 12 публікацій – у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Публікації відображають ключові результати проведеного дослідження, містять елементи наукової новизни та демонструють особистий внесок автора у розробці методико-теоретичного обґрунтування поняття «Креативних індустрій» та дослідження механізмів їхнього впливу на економічний розвиток України.

Кількість, зміст та обсяг публікацій відповідають вимогам щодо апробації результатів дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії.

Анотація дисертації Синиці В.А. відображає у повній мірі основні положення та результати дослідження, викладені у роботі.

6. Дотримання академічної доброчесності

У процесі ознайомлення з дисертаційною роботою не виявлено порушень принципів академічної доброчесності. Робота має самостійний характер, містить коректні посилання на використані джерела інформації, а результати авторських досліджень належним чином відокремлені від положень інших науковців.

Текст дисертації характеризується належним рівнем академічної культури, логічністю викладу та коректністю використання джерельної бази.

7. Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи

Незважаючи на високий науковий рівень виконаної дисертаційної роботи, її цілісність та практичну спрямованість, окремі положення мають дискусійний характер і можуть бути предметом подальшого наукового обговорення:

1. У підрозділі 1.2 положення щодо визначення профілів креативних індустрій розкрито не у відповідності із поставленим завданням, а як різні моделі управління креативними індустріями у провідних країнах світу.

2. У підрозділі 1.3, присвяченому методиці оцінювання економічного впливу креативних індустрій на економіку країни, не висвітлено та не проаналізовано існуючі методичні підходи та процедури в цьому питанні, що певною мірою знижує рівень обґрунтованості отриманих автором результатів при їх високому рівні практичного значення. Зокрема, таблиця 1.10 (стор. 91) не має посилань на джерело прикладів з міжнародної практики.

3. У другому розділі, де здійснюється оцінювання сучасного стану розвитку креативних індустрій України та аналізується їх внесок у соціально-економічний розвиток держави, автором наведено значний масив статистичних даних. Водночас проведений аналіз має переважно описовий характер. Для більш переконливого підтвердження висновків щодо впливу креативних індустрій на економічне зростання доцільно було б використати економетричний інструментарій (кореляційно-регресійний аналіз, панельне моделювання або моделі причинно-наслідкових зв'язків), що дозволило б кількісно оцінити силу та статистичну значущість встановлених залежностей. Розділ також має велику кількість статистичної інформації в таблицях без правильного оформлення посилань на джерела.

4. Заслуговує на позитивну оцінку запропонований у третьому розділі організаційно-економічний механізм розвитку креативних індустрій. Разом із тим запропонована модель практично не містить оцінювання можливих ризиків її реалізації в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України. Зокрема, доцільним було б доповнити дослідження аналізом інституційних,

фінансових, кадрових та безпекових ризиків, які можуть впливати на ефективність реалізації запропонованих заходів.

5. У роботі сформовано систему стратегічних напрямів державної підтримки креативних індустрій, однак запропоновані рекомендації переважно мають загальнодержавний характер, які доцільно було б більш детально розкрити з точки зору їх практичної імплементації на регіональному рівні, враховуючи суттєві відмінності економічного потенціалу областей України, рівня розвитку креативних кластерів та специфіки смарт-спеціалізації регіонів.

6. Одним із результатів дослідження є удосконалення методичного підходу до оцінювання розвитку креативних індустрій. Разом із тим у дисертації недостатньо висвітлено питання чутливості запропонованої системи показників до зміни вхідних параметрів. Було б доцільно продемонструвати результати апробації методики на декількох регіонах України або здійснити порівняльний аналіз отриманих результатів із міжнародними індексами розвитку креативної економіки.

Наведені зауваження мають переважно дискусійний характер, відображають наукову позицію рецензента, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи та не впливають на її наукову новизну, теоретичну й практичну цінність.

8. Загальні висновки

Дисертаційна робота Синиці Володимира Андрійовича «Креативні індустрії та їх вплив на економічний розвиток України» є завершеним, самостійним та комплексним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання щодо теоретичного обґрунтування та розробці підходів до оцінювання і посилення впливу креативних індустрій на економічний розвиток України в умовах структурних трансформацій, цифровізації та євроінтеграції.

Дисертація характеризується належним рівнем наукової новизни, логічністю структури, ґрунтовністю теоретичних узагальнень та вагомим практичним значенням отриманих результатів. У роботі отримано нові науково обґрунтовані результати, які полягають в теоретичному обґрунтуванні та

розвитку наукових положень щодо ролі креативних індустрій у забезпеченні економічного розвитку України, а також у розробленні прикладних підходів до аналізу й інституційного забезпечення розвитку креативного сектору.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, є достатньо аргументованими, внутрішньо узгодженими та достовірними. Вони мають вагоме теоретико-методологічне, методичне та практичне значення для розвитку економічної науки та удосконалення механізмів функціонування сектору креативних індустрій щодо їхнього впливу на економічний розвиток України.

Результати дослідження мають важливе практичне значення, оскільки можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування під час розробки напряму «Креативна економіка регіону» при формуванні Стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади.

Аналіз змісту роботи та наукових публікацій автора свідчить про достатній рівень апробації результатів дослідження, повноту висвітлення основних положень дисертації, наукової новизни та практичних рекомендацій. Основні результати дисертації оприлюднено у фахових наукових виданнях та матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій, що підтверджує належний рівень їх наукової апробації.

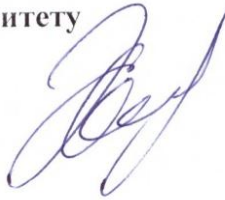
За змістом, рівнем наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, обґрунтованістю сформульованих висновків та рекомендацій дисертаційна робота відповідає галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки та спеціальності 051 Економіка. У дисертації повною мірою досягнуто поставленої мети, а визначені у роботі завдання успішно виконані.

Усе вищевикладене дає підстави стверджувати, що дисертація Синиці Володимира Андрійовича на тему: «Креативні індустрії та їх вплив на економічний розвиток України» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю отриманих результатів, теоретичною та практичною цінністю відповідає наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог

до оформлення дисертації» (зі змінами та доповненнями) та постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами та доповненнями), а її автор – Синиця Володимир Андрійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Рецензент:

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки
Київського національного університету
технологій та дизайну**

Євгенія ХАУСТОВА

Підпис
Кандидат
КАНЦ

Є. Хаустова
